

කර්මය සහ එහි ප්‍රභේද හැඳින් ගනිමු

බුදුරජාණන් වහන්සේ සැවැත් නුවර දෙවරම් වෙහෙර වැඩ වසන සමයෙහි දිනෙක සුභ නම් මානවයෙක් උන් වහන්සේ හමුවට පැමිණියේ ය. බුදුරජාණන් වහන්සේ සමග සතුවින් තනාබස් කොට එකත්පස් ව සිටි සුභ මෙසේ විමසී ය.

“භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ මිනිස් ලෝකයේ ජීවත් වන හැම දෙනා ම එක සමාන නැහැ. සමහරුන්ට ආයුෂ අඩුයි. සමහරුන්ට වැඩියි. සමහරුන්ට ලෙඩ දුක් අඩුයි. සමහරුන්ට වැඩියි. සමහරු නොපැහැපත්, සමහරු පැහැපත්. මේ විදියට අල්පේශාබ්‍ය හා මහේශාබ්‍ය, දුප්පත් හා පොහොසත්, සමාජ සම්මතයෙන් පහත් හා උසස්, නුවණ අඩු හා වැඩි, මිනිස්සු ඉන්නවා. මේ විදිහට ලෝකේ මිනිසුන් අතර වෙනස්කම් ඇති වෙන්න හේතුව මොකක් ද?”

බුදුරජාණන් වහන්සේ සුභ මානවකයාට දේශනා කළේ සත්ත්වයන් උස් පහත් වශයෙන් බෙදනු ලබන්නේ කර්මය විසින් බවයි. කර්මය යනු ක්‍රියාව ය. සිතා මතා කරනු ලබන ක්‍රියාව ය. මහණෙනි, මම චේතනාව ම කර්මය යැයි කියමි යි බුදුරජාණන් වහන්සේ තවත් විටෙක වදාළහ. මේ අනුව සත්ත්වයින් පහත් හෝ උසස් යැයි බෙදනු ලබන්නේ සිත යොමු කිරීමෙන් තොර ව කරනු ලබන ක්‍රියාව නොවේ. සචේතනික ක්‍රියාව ය. මිනිස්සු එසේ කරනු ලබන ක්‍රියාවන්හි හිමිකරුවෝ වෙති. ඔවුහු එය ම දායාද කොට ඇත්තෝ ය. එය ම කරණකොට ඇත්තෝ ය. එය ම ඥාති කොට, පිළිසරණ කොට ඇත්තෝ ය. සිතාමතා කරනු ලබන ඒ ඒ ක්‍රියාවන් අනුව ම මිනිස්සු ඉහත කී පරිදි උසස් පහත් තත්ත්වයන් ලබන්නෝ ය.

බුදු දහම අනුව මිනිසුන්ගේ සචේතනික ක්‍රියාවන් ප්‍රකට වන, ක්‍රියාත්මක වන දොරටු තුනකි. පළමු වැන්න කයයි, එනම් දැත්, දෙපා හා කායික අඟපසඟයි. ශරීරයයි. දෙවැන්න වචන භාවිතයයි. හෙවත් කථා බහයි. තෙවැන්න මනසයි. චේතනාවයි. මේ අනුව කර්මය තුන් ආකාර ය.

1. කාය කම්ම (කයින් සිදු වන සචේතනික ක්‍රියා)
2. වචී කම්ම (වචනයෙන් සිදු වන සචේතනික ක්‍රියා)
3. මනෝ කම්ම (මනසින් සිදු වන සචේතනික ක්‍රියා)

මෙසේ තිදොරින් කරන කර්ම නැවත දෙයාකාර වෙයි. එනම් අකුසල කර්ම හා කුසල කර්ම යනුවෙනි. සුභ මානවකයාට එදා බුදුරදුන් වදාළ පරිදි අකුසල කර්ම හෙවත් සසර දුක් උපදවන නරක අවැඩදායක සචේතනික ක්‍රියා දස වැදැරුම් ය.

දස අකුසල කර්ම නමින් හැඳින්වෙන එම සවේනනික ක්‍රියාවන් සිත කය වචනය යන තිදොරින් ප්‍රකට වන්නේ මෙසේ ය.

1. ප්‍රාණඝාත (සත්ව ඝාතනය, හිංසාව)	}	කාය කම්ම
2. අදන්තාදානය (සොරකම, අනුන්ගේ දේ ගැනීම)		
3. කාමමිත්‍යාවාරය (වැරදි කාම සේවනය, පරදාර සේවනය)		
4. මුසාවාද (බොරුකීම, අනුන් රැවටීම)	}	වචි කම්ම
5. පිසුනාවාව (කේලාමි කීම, අනුන් බිඳවීම)		
6. පරුසාවාව (පරුෂ වචන කීම, රළු වචන කීම)		
7. සම්පජ්ජලාප (හිස් වචන කීම, නිසරු වදන් දෙවීම)		
8. අභිධ්‍යාව (දැඩි ලෝභය, මසුරු බව)	}	මනෝ කම්ම
9. ව්‍යාපාදය (තරහව)		
10. මිත්‍යාදෘෂ්ටිය (වැරදි දැකීම, වැරදි වැටහීම)		

සසර සැප උපදවන වැඩදායක ක්‍රියා කුසල කර්ම නම් වේ. ඉහත දක්වන ලද ප්‍රාණඝාත අදන්තාදානාදී දස වැදෑරුම් අකුසල ක්‍රියාවන්ගෙන් වැළකීම දස කුසලකර්ම නමින් උගන්වනු ලැබේ. අකුසල් නොවන්නේ කුසල් ය.

ඉහත දක්වන ලද කුසලාකුසල කර්ම කිරීමට පුද්ගලයා පොළඹවන ප්‍රධාන මානසික මූලයන් ගැන ද බුදු දහමෙහි ඉගැන්වේ. ඒ අනුව අකුසල මූල තුනක් හා කුසල මූල තුනක් ද දක්වා තිබේ.

අකුසල මූල

1. ලෝභය (සම්පත් පිළිබඳ ඇති ඇල්ම)
2. ද්වේශය (අන් අය පිළිබඳ ඇති විරුද්ධවාදී බව)
3. මෝහය (පින් පවු විපාකාදිය නැතැයි සිතීම, මූලාව)

කුසල මූල

1. අලෝභය (නිර්ලෝභී බව, නොමසුරු බව)
2. අද්වේශය (ද්වේශයෙන් තොර බව, මෙත්තා කරුණා ඇති බව)
3. අමෝහය (මූලාවෙන් තොර බව, පින් පවු විපාකාදිය පිළිගැනීම)

කර්මය පිළිබඳ ප්‍රභේද රාශියක් බුදු දහමෙහි දක්වා තිබේ. විපාක දෙන කාලය අනුව කර්මය සතරාකාර ය.

1. දිට්ඨධම්මවේදනීය කර්ම
2. උපපජ්ජවේදනීය කර්ම
3. අපරාපරියවේදනීය කර්ම
4. අහෝසි කර්ම

1. දිවියධම්මවේදනීය කර්ම

මෙලොව දී ම විපාක දෙන කුසලාකුසල කර්ම දිවියධම්මවේදනීය කර්ම නමින් හැඳින්වේ. මෙම කර්මය මගින් ප්‍රවෘත්ති විපාක ලැබෙන අතර ප්‍රතිසන්ධි විපාක නොලැබේ. ප්‍රවෘත්ති විපාක යනු උපතේ සිට මරණය දක්වා වූ කර්මානුරූප විපාක ය. ප්‍රතිසන්ධි විපාක යනු මරණින් මතු නැවත උපතක් ලබා දීමට අදාළ කර්මානුරූප වූ බලපෑමයි.

2. උපපජ්ජවේදනීය කර්ම

මරණින් මතු පළමු ආත්මභාවයේ දී විපාක දෙන කර්මය උපපජ්ජවේදනීය කර්මය නම් වේ. මෙම කර්ම ප්‍රවෘත්ති විපාක මෙන් ම ප්‍රතිසන්ධි විපාක ද ලබා දීමට සමත් වෙයි. අකුසල පක්ෂයෙන් මව මැරීම, පියා මැරීම, බුදුවරයෙකුගේ ලේ සෙලවීම, රහතුන් මැරීම, සංඝ භේදය යන පඤ්චානන්තරිය පාපකර්ම සිදු කළ අය ද කුසල පක්ෂයෙන් පඤ්ච අභිඥා, අෂ්ටසමාපත්ති ආදී ධ්‍යාන උපදවා ගත් අය ද කර්මයට අනුරූපී ව දෙවන භවයෙහි සැප හෝ දුක් විපාක ලබති.

3. අපරාපරියවේදනීය කර්ම

අපරාපරියවේදනීය කර්ම යනු දෙවන ආත්මභාවයෙන් පසු කවර හෝ ආත්මභාවයක දී විපාක දෙන කර්ම ය. සසර දුකින් නිදහස් ව නිවන් දක්නා ජාති දක්වා කිසි යම් භවයක දී විපාක ලබා දීමට එම කර්ම සමත් වෙයි.

4. අහෝසි කර්ම

විපාක නො දී අහෝසි වී යන කර්ම අහෝසි කර්ම නම් වේ. කිසි යම් පුද්ගලයකු සියලු කෙලෙසුන් නසා රහත් භාවයට පැමිණ පිරිනිවන් පෑ විට පෙර කරන ලද කර්ම විපාක දීමට අවස්ථාවක් නොලැබේ. නිශ්චිත අවස්ථාවෙහි විපාක දීමට ඉඩ නොලැබීමෙන් අවිපාක බවට පත් වන කර්ම මෙ නමින් හැඳින්වෙයි.

විපාක දෙන ආකාරය අනුව ද කර්මය සතරාකාර ය.

1. ගරුක කර්ම
2. ආසන්න කර්ම
3. ආචිණ්ණ කර්ම
4. කටත්තා කර්ම

1. ගරුක කර්ම

වෙනත් කර්මයකින් වළකාලිය නොහැකි වඩාත් ශක්තිමත් බලසම්පන්න කුසලාකුසල කර්මයෝ ගරුක කර්ම නාමයෙන් හැඳින්වෙති. පඤ්චානන්තරිය පාපකර්ම හා නියත මිත්‍යාදෘෂ්ටිය ද ගරුක අකුසල කර්ම වේ. මෙම අකුසල කර්මයන්හි නියත

ප්‍රතිඵලය වන්නේ අපාගත වීමයි. පඤ්ච අභිඥා, අෂ්ට සමාපත්ති වශයෙන් ඉගැන්වෙන ධ්‍යාන උපද්‍රව්‍යාගෙන ඉන් නොපිරිහී මිය ගිය විට බ්‍රහ්ම ලෝකවල උපත ලබන්නේ එම ගරුක කර්මයෙහි ප්‍රතිඵල වශයෙනි. සෝවාන් ආදී මාර්ග ඵල උපද්‍රව්‍යා ගැනීම ද කුසල පක්ෂයෙහි ගරුක කර්ම ගණයට අයත් ය.

2. ආසන්න කර්ම

මරණාසන්න අවස්ථාවේ දී කරන ලද්දා වූ හෝ කලින් මොහොතක සිදු කරන ලදුව මරණාසන්න මොහොතේ සිතට නැගුණා වූ හෝ කුසලාකුසල කර්ම මෙනමින් හැඳින්වේ. ගරුක කර්ම විපාක දීමට ඉදිරිපත් වී නොමැති මොහොතක මෙවැනි කර්මයක් ප්‍රතිසන්ධිය ලබා දීමට ඉදිරිපත් වේ. මට්ටකුණ්ඩලී නම් තරුණයා මරණාසන්න මොහොතෙහි බුදු රදුන් දැක සිත පහදවා ගත් පිනෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දිව්‍ය ලෝකයේ ඉපදුණේත්, කොසොල් රජුගේ බිසවක වන මල්ලිකාව අවසන් මොහොතෙහි සිතට නැගුණු අකුසල සිතුවිල්ලක් නිසා දුගතිගාමී වූයේත් ආසන්න කර්මයට අනුරූපවයි.

3. ආවිණ්ණ කර්ම

ජීවිත පුරුද්දක් ලෙස සිදු කරන ලද කුසලාකුසල කර්ම හා කලින් කරන ලදුව නිරන්තරයෙන් සිහි කරන ලද කුසලාකුසල චේතනා ආවිණ්ණ කර්ම නමින් හැඳින්වේ. නිදසුන් ලෙස නිතිපතා පුරුද්දක් වශයෙන් සිදු කරන දන් දීම, සිල් රැකීම, භාවනා කිරීම, ආදී කුසල ක්‍රියාවන් ද සොරකම, සත්ත්ව ඝාතනය ආදී අකුසල කර්ම ද දැක්විය හැකි ය. මෙවැනි කර්ම සිදු කරන පුද්ගලයා සුගතිගාමී වීම හෝ දුගතිගාමී වීම ආවිණ්ණ කර්මයෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දැක්විය හැකි ය. ගරුක හෝ ආසන්න කර්මවල බලපෑමක් නැති විටෙක ප්‍රතිසන්ධිය ලබා දීමට ආවිණ්ණ කර්මය ද ඉදිරිපත් වේ.

4. කටත්තා කර්ම

දැඩි චේතනාවක් නොමැති ව සිදු වන අසම්පූර්ණ කුසලාකුසල කර්ම මෙම ගණයට අයත් ය. මෙවැනි කර්ම ප්‍රතිසන්ධි විපාක ලබා දීමට අසමත් ය. එහෙත් ජීවිත කාලය පුරා ප්‍රවෘත්ති විපාක ලබා දීමට සමත් ය. ගරුක, ආසන්න, ආවිණ්ණ කර්මවල බලපෑමක් නැති විටෙක කටත්තා කර්ම විපාක ලබා දීමට ඉදිරිපත් වේ.

කෘත්‍ය හෙවත් කාර්යයන් අනුව ද කර්මය සතරාකාර වෙයි.

1. ජනක කර්ම
2. උපත්ථම්භක කර්ම
3. උපපිඩක කර්ම
4. උපසාතක කර්ම

1. ජනක කර්ම

ප්‍රතිසන්ධිය ලබා දීමට ඉවහල් වන්නේ ජනක කර්මයයි. එනම් මිය පරලොව ගොස් ඊළඟ භවයක උපත ලබා දීමට ඉවහල් වන කර්මයයි. ජනක අකුසල කර්ම නිරය, තිරිසන්, ප්‍රේත, අසුර යන සතර අපායන්හි ඉපදීමටත්, ජනක කුසල කර්ම සඳෙව් ලොව ද මිනිස් ලොව සැප ඇති ස්ථානවල ද උපත ලැබීමටත් ඉවහල් වේ.

2. උපත්ඵම්භක කර්ම

ජනක කර්මයෙන් උපන් තැනැත්තාට එම ජීවිතය තව දුරටත් පවත්වා ගැනීමට උපත්ඵම්භක කර්මය උපකාර වේ. ඒ අනුව ජනක කර්මයට අනුබල දෙන, කුසලාකුසල කර්මයන්ට රුකුල් දෙන කර්මය උපත්ඵම්භක කර්මයයි. දුක්ඛිත උපතට රුකුල් දී එම උපත තවත් අසරණ කිරීමටත් සුගතිගාමී උපතට අනුබල දී එම භවය තවත් සැපවත් කිරීමටත් උපත්ඵම්භක කර්මය ඉවහල් වේ.

3. උපපීඩක කර්ම

කුසලාකුසල වශයෙන් දෙයාකාර වන මෙම කර්මය ප්‍රචාන්ති විපාක ලබා දෙන්නකි. ජනක කර්මයට බාධා පමුණුවන එහි බලය හීන කරවන කර්මය උපපීඩක හෙවත් උපපීඩක කර්මයයි. උපපීඩක අකුසල කර්මය ජනක කුසල කර්මයට ද උපපීඩක කුසල කර්මය ජනක අකුසල කර්මයට ද හානි කරයි.

4. උපසාතක කර්ම

ජනක කර්මයේ විපාක දීමේ හැකියාව නැති කොට තමා ම විපාක ලබා දෙන කර්මය උපසාතක නම් වේ. උපසාතක අකුසල කර්ම ජනක කුසල කර්මයේ ද උපසාතක කුසල කර්ම ජනක අකුසල කර්මයේ ද විපාක දීමේ ශක්තිය නැති කරයි. මෙම පැහැදිලි කිරීම්වලින් බුදුදහමේ ඉගැන්වෙන කර්මය සත්ත්වයා කෙරෙහි කෙතරම් බලපෑමක් ඇති කරන්නේ ද යන්න පෙන්වා දෙයි.

කර්මයේ බලපෑම කෙතරම් තීරණාත්මක වුව ද වර්තමාන කර්මවලින් සහ පරිසර සාධක ඇසුරින් අතීත කර්ම ශක්තිය පාදා ගැනීමට ද වෙනස් කර ගැනීමට හෝ ඇතැම් විට නැති කර ගැනීමට ද හැකියාව ඇත. එවැනි අවස්ථා හතරක් පහත දැක්වේ.

1. ගති සම්පත්ති
2. උපධි සම්පත්ති
3. කාල සම්පත්ති
4. ප්‍රයෝග සම්පත්ති

1. ගති සම්පත්ති

කිසි යම් පුද්ගලයෙකු උපත ලබන්නේ යස ඉසුරින් පිරුණු ස්ථානයක නම් පෙර භවයන්හි දී සිදු කරන ලද අකුසල කර්මයන්හි විපාක දීම බොහෝ විට වැළකී යයි. ලැබුණු උපත අකුසල කර්ම විපාක දීමට නොගැළපෙන පරිසරයක් බැවින් එවැනි කර්ම විපාක දීමෙන් වළකී.

2. උපධි සම්පත්ති

උපධි සම්පත්ති යනු උසස් රූප ශෝභාවකට හිමිකම් කීමයි. දුගී පවුලක උපත ලැබුව ද ඉහළ මට්ටමේ රූප ශෝභාව හේතුවෙන් වාසනාවන්ත ජීවිතයක් ගත කිරීමට අවස්ථාව උදා විය හැකි ය. දුගී පවුල්වල උපත ලද කාන්තාවන් රජ, සිටු ආදී ප්‍රභූවරුන්ගේ බිසෝවරුන් බවට පත් වූ අවස්ථා රැසක් ඇත.

3. කාල සම්පත්ති

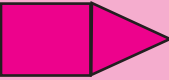
යහපත් සෞභාග්‍යවත් කාලයක් තුළ උපත ලද පුද්ගලයාට පාප කර්මවල විපාක නොලැබී යයි. නැති නම් අඩු වේ. කාලය යහපත් නිසා වාසනාවන්ත ජීවිතයක් ගත කිරීමට අවස්ථාව ලැබේ. රටක දක්ෂ ධාර්මික පාලකයෙකු පහළ වී ජනතාවට සුඛිත මුදිත ජීවිතයක් ගත කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සලසා දෙන විට එම ප්‍රතිලාභ අකුසල කර්මයක් සිදු කළ පුද්ගලයාට වුව ලැබීමේ භාග්‍යය උදා වේ.

4. ප්‍රයෝග සම්පත්ති

ස්ථානෝචිත ප්‍රඥාවෙන් හා උත්සාහයෙන් කටයුතු කිරීමේ දී තමාට මුහුණ දීමට සිදු වන අකුසල කර්ම විපාක ද මගහරවා ගත හැකි ය. මෙය ප්‍රයෝග සම්පත්තිය වශයෙන් හැඳින්වේ. කරදර බාධකවලට මුහුණ දෙන විට සියල්ල කර්මයට පවරා නොදී ප්‍රඥාව අධිෂ්ඨානය උත්සාහය පෙරදැරි කොට ජීවිත අභියෝග ජය ගැනීමට ප්‍රයෝග සම්පත්තිය අප පොළඹවලයි.

ඉහත විස්තර කරන ලද සම්පත්ති සතර අකුසල පක්ෂයෙන් ගති විපත්ති, කාල විපත්ති, උපධි විපත්ති, ප්‍රයෝග විපත්ති වශයෙන් දුක් විපාක අත්පත් කර දීමට මුල් විය හැකි බව ද වටහා ගත යුතු ය.

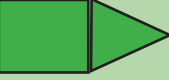
අපට මුහුණ දීමට සිදු වන මිහිරි සහ අමිහිරි බොහෝ අත්දැකීම්වලට ප්‍රධාන හේතුවක් වන්නේ තිදොර මුල් වී සිදු කරනු ලබන කුසලාකුසල කර්ම බව මේ අනුව වටහා ගත හැකි ය.

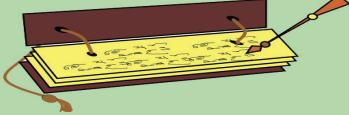
සාරාංශය

කර්මය බුදු දහමේ ප්‍රධාන ඉගැන්වීමකි. පුද්ගලයා චේතනාව පෙරටු කොට කයින්, වචනයෙන් හා මනසින් කර්ම රැස් කරයි. අකුසල කර්ම සඳහා ලෝභ, දෝස, මෝහ යන අකුසල සිතුවිලි මුල් වේ. කුසල කර්ම සඳහා අලෝභ, අදෝස, අමෝහ යන කුසල සිතුවිලි මුල් වේ. කර්මයේ ප්‍රභේද රැසකි. අකුසලයෙන් වැළකී කුසලයෙහි යෙදීමෙන් දෙලොව ජීවිතය සාර්ථක කර ගැනීමට උත්සාහ කළ යුතු ය.

ක්‍රියාකාරකම

පහත දැක්වෙන වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

කර්ම ප්‍රභේදයේ නම	අර්ථය	කුසල විපාක දෙන අයුරු	අකුසල විපාක දෙන අයුරු

01. “කර්මය සත්ත්වයා උස් පහත් වශයෙන් බෙදයි.” පැහැදිලි කරන්න.

පුහුණුවට

යාදිසං වපතෙ ඛිජං
තාදිසං හරතෙ ඵලං
කලයාණකාරී කලයාණං
පාපකාරී ව පාපකං

යම් ඛිජයක් වපුරා ද ඒ අනුව ඵල ලැබේ. ඵසේ ම යහපත් ක්‍රියා තුළින් යහපත් විපාක ලැබේ. අයහපත් ක්‍රියා තුළින් අයහපත් විපාක ලැබේ.